

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Németh és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Németh Ferenc ügyvéd) által képviselt felperesnek - a Kéri Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kéri Zoltán ügyvéd) által képviselt Magyar Mozgóképfőmű Közalapítvány (1068 Budapest, Városligeti fasor 38.) alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. február 1. napján meghozott és a 12. számú végzéssel kijavított 32.G.41.409/2010/11. számú ítélete ellen az alperes 13. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja. Az alperest az elsőfokú perköltség megfizetése alól mentesíti, és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 (tizenöt) napon belül 600.000 (hatszázezer) forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak az adóhatóság felhívására az ott írt időben és módon fizessen meg 273.900 (kettőszázhetvenháromezer-kilencszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

Keresetében a felperes 9.129.840 Ft tőke és annak 2009. szeptember 30. napjáig lejárt 3.677.920 Ft késedelmi kamata, továbbá 2009. október 1-től a kifizetés napjáig járó, a mindenkorli jegybanki alapkamat + 7 % késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest (Ptk. 268. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés).

Az alperes a kereset elutasítását kérte, kártérítési felelősségét vitatta.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.564.920 Ft-ot, valamint ennek 2009. október 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű késedelmi kamatát, továbbá 1.838.950 Ft-ot és 273.900 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a 2008. március 25-én kötött szerződéssel a felperes és az adós kölcsönszerződésük biztosítékául követelésen fennálló zálogjogot alapítottak. A zálogszerződés 4. pontja alapján megállapította, hogy az elzálogosított követelés kötelezettjeként az alperest a zálogszerződés 1. számú mellékletében meghatározott nyilatkozattal értesítették. Ezt a nyilatkozatot a felperes fogalmazta meg, és küldte el az alperesnek, és az értesítés tartalma maga is utal arra, hogy ez a zálogszerződés 1. számú melléklete. Az értesítést tartalmazó okirat magában foglalja a kötelezett alperesnek azt a nyilatkozatát is, amely a teljesítést ahhoz a feltételhez köti, hogy a követelés zálogjogáról az adósna korábban hitelt nyújtó másik bank lemond, és erről az alperest írásban tájékoztatja. Ezt a feltételt szintén nem az alperes, hanem a felperes fogalmazta meg. Ezt a feltételt és nyilatkozatot az alperes aláírta. Minthogy a nyilatkozatot a zálogjogosult felperes fogalmazta meg, és küldte el az alperesnek, az alperes joggal volt abban a hiszemben, hogy a fenti követelésen a másik banknak is zálogjoga van. A követelésen fennálló zálogjog ugyanis az erre irányuló szerződéssel már létrejön, és a követelés kötelezettjének a zálogjog alapításáról szóló értesítése csak a zálogjog érvényesítéséhez szükséges (Ptk. 267. § (1)-(2) bekezdés). A követelést tehát úgy is terhelhette zálogjog, hogy arról a követelés kötelezettjeként az alperes nem tudott. A felperes adott téves tájékoztatást az alperesnek arról, hogy a követelésen a másik banknak zálogjoga áll fenn, és ezért az alperes csak a saját veszélyére teljesíthetett volna a felperesnek. Az alperes a másik bank zálogjogról történő lemondásáról nem kapott tájékoztatást. Az értesítés tartalmával tehát a felperes olyan téves tartalmú információt közölt az alperessel, melynek birtokában az alperes joggal feltételezte, hogy a perbeli követelésen a felperes zálogjogát megelőzően más jogosult is zálogjogot szerzett. Ugyanakkor a nyilatkozat feletti értesítés a nyilatkozatban foglaltaktól eltérő tartalmú, ezért az alperesnek is észlelnie kellett volna az értesítés és a nyilatkozat tartalma közötti ellentmondást, és a Ptk. 4. § (1) bekezdés szerint eljárva a felperesnél és a másik banknál is tájékozódnia kellett volna a másik bank zálogjogának fennállásáról. Mindezek alapján az alperes a Ptk. 4. § (1) bekezdésében és 268. (1) bekezdésében írt kötelezettségét megszegte. A felperes azonban szintén nem a Ptk. 4. § (1) bekezdése szerint jóhiszeműen és kölcsönösen együttműködve járt el, ezért kármegosztás folytán a felperest ért kár mértékét 50 - 50 %-ban megosztotta a peres felek között, és a felperes ezt meghaladó tőkekövetelését elutasította (Ptk. 318. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés, 340. § (1) bekezdés). A kamatról a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése alapján határozott, míg az illetékből álló perköltség megfizetéséről a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Fellebbezésében az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a kármegosztás mértékének csökkentését kérte 99 - 1% arányban.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem vitatta, és álláspontja szerint az elsőfokú bíróság akkor is helyesen döntött, amikor a jogosult felperes felelősségét is megállapította téves tájékoztatása miatt. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján azt is helyesen állapította meg, hogy a felperes nem a Ptk. 4. § (1) bekezdés szerint járt el. A Ptk. előbbi rendelkezése alapján azonban helytelenül állapította meg kártérítési felelősségét, ennek vizsgálatánál ugyanis a Ptk. 4. § (4) bekezdésében szabályozott alapvető jogelvet hagyta figyelmen kívül. A felperes kára kizárólag abból keletkezett, hogy téves tartalmú értesítést küldött neki. Felelősségét és kártérítési kötelezettségét csak az alapozhatta volna meg, amennyiben a felperes tévedése egyértelmű és könnyen felismerhető lett volna. A perrel érintett követelés érvényesítése során azonban a követelések biztosításának olyan szövevényes rendszere alakult ki, melynél a tévedés a számára még esetlegesen sem volt felismerhető. Ezzel kapcsolatban elsődlegesen azt kell értékelni: feltételezhette-e azt, hogy az okiraton megjelenő kikötés tévedés eredménye. A kikötés nem volt jogszabályba ütköző, és akár valós helyzetet is tartalmazhatott, így nem volt tőle elvárható annak megítélése, hogy mindez csak tévedés következménye. Ezért a felelősség megosztására nincs mód, és az alkalmazott kármegosztás jogellenes.

A felperes az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezésének helybenhagyását kérte. Nem vitatta, hogy az alperesnek küldött értesítés záradékában téves feltételt fogalmazott meg, mert a másik bank nem létező jogára utalt, és az értesítés teljes szövege is ellentmondásos volt. Tekintettel azonban arra, hogy az alperes a másik banktól nem kapott zálogjog alapításáról szóló értesítést, ezért joghatályosan nem teljesíthette volna a követelést a feltételezett másik zálogjogosultnak (Ptk. 267. § (2) bekezdés). Az alperes viszont értesítést kapott a másik banktól arról, hogy a követelésen fennálló engedményezési szerződés - amely alapján saját bevallása szerint a követelést a másik banknak teljesítette - megszűnt, és ezért az alperesnek a tévedését fel kellett volna ismernie. Jelen esetben az alperes volt abban a helyzetben, hogy ha az adott helyzetben elvárható magatartást és kellő körültekintést tanúsítja, akkor az ő tévedését felismeri, és ezzel a kár is elkerülhető lett volna. A Ptk. 4. § (4) bekezdése főszabályként nem teszi lehetővé, hogy valaki saját felróható magatartásából előnyt szerezzen, mert erre csak akkor van lehetőség, ha a másik fél is felróhatóan járt el. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítélete a kármegosztás szempontjából jogszerű.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a felperes keresetét részben elutasító rendelkezése, ezért azt a másodfokú bíróság nem érintette.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg. Azt a másodfokú bíróság csak annyiban pontosítja, hogy az ítélet 4. oldalának 3. bekezdésében írtaktól eltérően a 2008. április 27-i keltezéssel ellátott levelet a másik bank valójában 2009. április 27-én írta a felperesnek. Ez a tény kitűnik a levél első bekezdéséből is, amely szerint a bank a felperes 2009. április 9-én érkezett levelére adott választ, és a felperes jogi képviselőjének 2009. október 6-án küldött levelében külön is kiemelte, hogy a 2009. április 27-én kelt levelét tévesen látta el a 2008. április 27-i dátummal (1/F/17-18.).

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésének fellebbezett részével a következő indokok miatt nem értett egyet.

A felperes a keresetét a Ptk. 268. § és 339. § (1) bekezdéseire alapította. Kártérítési igénye ténybeli alapjaként pedig azt adta elő, hogy az alperes a neki megküldött értesítés átvételét követően az adós támogatási szerződésből eredő követelését zálogkötelezettként csak a felperes megadott bankszámlájára teljesíthette volna, és minthogy ezt a kötelezettségét megszegte, ezért a zálogjogosult felperesnek ezzel okozott kár megtérítésére köteles. A perbeli jogvita elbírálása során ezért alapvetően annak volt jelentősége, hogy a felperes által megküldött értesítés egyértelmű közlést tartalmazott-e, amelynek alapján az alperesnek tudnia kellett, hogy az adós vele szembeni követelését kizárólag a felperes bankszámlájára teljesítheti az értesítést követően.

A felperes és az adós 2008. március 25-én írta alá azt az értesítést, amelyben közölték az alperessel, hogy az adóssal kötött támogatási szerződése alapján fennálló fizetési kötelezettségére zálogjogot alapítottak az ugyanezen a napon kelt zálogszerződéssel. Közölték az alperessel azt is, hogy a követelést az értesítés kézhezvételét követően kizárólag a felperes megadott bankszámlájára teljesítheti. Ugyanakkor ez az okirat azt is tartalmazza, hogy az alperes mint kötelezett a fenti közlést tudomásul veszi, és kijelenti, hogy mindaddig, amíg az értesítés hatályban van, a követelést a felperes bankszámlájára teljesíti, feltéve, hogy a követelés zálogjogáról a másik bank lemond, és erről őt írásban tájékoztatja. Lényeges tény, hogy ezt az okiratot teljes egészében a felperes fogalmazta meg.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 267. § (1)-(2) bekezdésének alkalmazásával helyesen állapította meg ítéletében, hogy a követelésen fennálló zálogjog már az erre irányuló szerződés megkötésével létrejön, és a követelés kötelezettjének a zálogjog alapításáról szóló értesítése csak a zálogjog érvényesítéséhez szükséges. Mindezekből levont az a következtetése is maradéktalanul helyes, hogy az adósnak az alperessel szemben fennálló követelését úgy is terhelhette zálogjog, hogy arról a követelés kötelezettjeként az alperesnek nem kellett tudnia. Azt is megállapította - szintén helyesen -, hogy az értesítés birtokában az alperes joggal feltételezte, hogy a perbeli követelésen a felperes zálogjogát megelőzően a másik bank is zálogjogot szerzett. Az alperes felelősségét pedig azért állapította meg, mert az volt az álláspontja, hogy a Ptk. 4. § (1) bekezdése szerinti magatartást tanúsítva az alperesnek észlelnie kellett volna az értesítés és a nyilatkozat tartalma közötti ellentmondást. Ezzel szemben az alperes helyesen érvelt fellebbezésében azzal,

hogy a megküldött okirat tartalma egyértelmű volt, és az abban foglaltak alapján nem kellett azzal számolnia, hogy a közölt teljesítési feltétel nem valós tartalmú, hiszen - ahogyan azt az elsőfokú bíróság is megállapította ítéletében - nem volt lehetetlen, hogy a korábban hitelező bank az alperes tudta nélkül kötött követelésen alapuló zálogjogról szóló megállapodást az adóssal. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a megküldött okirat tartalma nem ellentmondásos, mert egyértelműen azt tartalmazza, hogy az alperesnek csak a másik banktól kapott, meghatározott tartalmú írásbeli nyilatkozat kézhezvételét követően kell a felperes bankszámlájára teljesítenie. A perben lefolytatott bizonyítás eredményét mérlegelve tehát az állapítható meg, hogy az alperes a neki megküldött értesítésnek megfelelően járt el, és minthogy ez alapján a másik banktól kapott írásbeli jognyilatkozat hiányában nem volt kötelezettsége, hogy a felperes bankszámlájára utalja át az adós támogatási szerződésből eredő követelését, ezért kötelezettségszegése hiányában a Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében kártérítés fizetésére sem kötelezhető.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította (Pp. 253. § (2) bekezdés).

A felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése folytán köteles az alperes jogi képviseletével az első- és másodfokú eljárásban egyaránt felmerült és a kifejtett munkával arányosan megállapított, áfával terhelt ügyvédi munkadíjból álló együttes perköltséget megfizetni. Az alperes illetékmentessége miatt le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint rendelkezett.

Budapest, 2011. október 25.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hóbl Katalin s.k.
előadó bíró

. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: